

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Departament Nadzoru i Kontroli

DNK.WK.1741.6.2023

Warszawa, 27 października 2023 r.

Informacja o wynikach kontroli realizacji zadania publicznego pn. *Wielka Polska Rodzina – rośniemy w siłę*

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM albo Zleceniodawca) przeprowadziła kontrolę planową realizacji zadania publicznego pn. *Wielka Polska Rodzina – rośniemy w siłę* (dalej: zadanie publiczne albo zadanie). Podstawę kontroli stanowił § 9 umowy nr 856/DWPP/22 z 28 czerwca 2022 r. (dalej: umowa) zawartej pomiędzy KPRM a Fundacją Wolność i Demokracja (dalej: Fundacja albo Zleceniobiorca).

Podstawa prawna

Art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹. Zadanie zlecono w trybie art. 11 tej ustawy (konkurs²).

[Podsumowanie ustaleń]

Zadanie publiczne wykonano w pełnym zakresie w sposób zgodny z postanowieniami umowy. Model zarządzania projektem zapewnił prawidłowy przebieg jego realizacji, bez przekroczenia terminu i kosztów. Zadanie wykonano we współpracy z pięcioma Partnerami, na podstawie zawartych z nimi umów.

Zapewniono ciągłość funkcjonowania struktur pięciu organizacji polonijnych działających w Wielkiej Brytanii, USA i we Włoszech. Kierując działania na podtrzymywanie tożsamości narodowej wśród Polonii oraz zacieśnienie więzi z ojczyzną, promowano kulturę, historię i tradycję Polską. Szeroki zakres zadania obejmował dofinansowanie działalności polskich placówek artystycznych za granicą (w tym polskiego chóru).

Zleceniobiorca prawidłowo rozliczył zadanie w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania, z wykorzystaniem sprawozdań merytoryczno-finansowych Partnerów. Nie poniesiono żadnych strat materialnych i finansowych. Kwota wydatków wynikająca ze sprawozdania 132 430 zł została rozliczona w 100%. Dotacja stanowiła 89,13%, tj. 118 030 zł.

Łączna liczba dowodów księgowych potwierdzających dokonane wydatki wynosiła 56, w tym sprawdzono wszystkie dowody dotyczące działań merytorycznych realizowanych z udziałem Partnerów, promocji projektu oraz kosztów administracyjnych zadania.

Polityka rachunkowości określała zasady wyodrębnienia kont syntetycznych i analitycznych na potrzeby projektu. W części postanowień była nieaktualna. Dotyczyło to zapisów m.in. w zakresie wysokości wartości środków trwałych, braku obowiązku umieszczania dat na dowodach księgowych podczas dokonywania kontroli wewnętrznej dokumentów finansowych oraz używania słowa Stowarzyszenie zamiast Fundacja. Stanowiło to naruszenie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³. Nie miało to wpływu na sposób realizacji i rozliczenie zadania.

Dowody księgowe spełniały wymogi określone w przepisach ustawy o rachunkowości oraz postanowienia §§ 4 i 7 umowy.

Określony w § 4 ust. 1 pkt 4 umowy wymóg efektywnego zarządzania środkami publicznymi nie był przestrzegany. Wyniki kontroli kosztów promocji projektu wykazały naruszenie zasady konkurencyjności przy wyborze wykonawcy. Natomiast celowość poniesienia kosztów administracyjnych była uzasadniona. Koszty niezbędne były do realizacji zadania oraz osiągnięcia jego rezultatów.

Do obsługi dotacji wyodrębniono rachunek bankowy, zgodnie z § 3 ust. 1 umowy. Część wydatków w kwocie 44 892,12 zł poniesionych po 5 lipca 2022 r., pomimo posiadania środków na wyodrębnionym rachunku bankowym, regulowana była ze środków rachunku głównego (bieżącego). Stanowiło to naruszenie postanowień § 2 ust. 3 i 5 umowy. Fundacja poprzez refundację (przeksięgowania) doprowadziła do zgodności wysokości wydatków zarejestrowanych w ewidencji księgowej (na kontach kosztów), ze stanem środków na wyodrębnionym rachunku bankowym.

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 571, dalej: ustawa o pożytku.

² Wyniki konkursu ofert z 23 marca 2022 r.: *Polonia i Polacy za granicą 2022* w obszarze 3. Rozwijanie struktur organizacji polonijnych na świecie, poz. 7.

³ Dz.U. z 2023 r. poz. 120, dalej: ustawa o rachunkowości.

Fundacja nie uzyskała przychodów i odsetek bankowych od przekazanej dotacji, a także nie pobrała świadczeń pieniężnych w związku z realizacją zadania.

Dla transakcji w walucie obcej (euro, funt, dolar), zgodnie z § 7 ust. 5 umowy, zastosowano prawidłowy kurs jej wymiany.

Fundacja w zakresie wykonania obowiązku informacyjnego pominęła część tekstu dotyczącego poglądów autora/ów (które nie mogą być utożsamiane ze stanowiskiem KPRM), czym naruszyła postanowienia § 8 ust. 7 umowy. Brak pełnej zgodności plakatu informacyjnego na stronach internetowych z obowiązującym wzorem w zakresie m.in. braku wartości zadania i kwoty jego dofinansowania, skutkowałam naruszeniem § 8 ust. 3 umowy.

Fundacja na swojej stronie internetowej⁴, zadeklarowała w zakresie zadania publicznego warunki służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w § 8 ust. 14 umowy.

[Opis zadania publicznego i termin złożenia sprawozdania rocznego z wykonania zadania]

1. Pełnomocnik Rządu ds. Polonii i Polaków za Granicą, działając na podstawie ustawy o *pożytku* oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*⁵, ogłosił otwarty konkurs ofert: *Polonia i Polacy za Granicą 2022*. W konkursie przewidziano realizację dwuletnich zadań publicznych w obszarze 3. *Rozwijanie struktur organizacji polonijnych na świecie* obejmujących projekty realizowane w 2022 r. i 2023 r. Pełnomocnik Rządu 23 marca 2022 r. przyznał⁶ Fundacji Wolność i Demokracja 118 030 zł na 2022 r. na dofinansowanie zadania pn. *Wielka Polska Rodzina – rośniemy w siłę*.

2. Zadanie jest rocznym programem wsparcia 5 polskich środowisk działających w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych i Włoszech, tj.: 4 organizacji polonijnych⁷ i polskiego chóru⁸. Według umowy nakłady na realizację zadania wynosiły 132 430 zł⁹, z tego:

- dotacja budżetowa (KPRM) 118 030 zł¹⁰;
- wkład własny Zleceniobiorcy 14 400 zł, z tego:
  - osobowy w kwocie 7 200 zł¹¹ (prace biurowe, przygotowanie imprez, przygotowanie dekoracji, prace porządkowe i organizacyjne),
  - rzeczowy w kwocie 7 200 zł¹² (użyczenie sprzętu komputerowego i nagłaśniającego, udostępnienie sal, użyczenie samochodów).

Umowa nie przewidywała wkładu finansowego Fundacji.

3. Zadanie obejmowało koszty merytoryczne 119 200 zł (pokryte z dotacji 104 800 zł i z wkładu własnego 14 400 zł) oraz koszty administracyjne 13 230 zł.

W ramach kosztów merytorycznych wyodrębniono 7 działań, tj.:

- 1) wsparcie funkcjonowania Stowarzyszenia Polska YMCA w Wielkiej Brytanii – Londyn Wielka Brytania (dotacja 10 000 zł, wkład osobowy 1 200 zł, wkład rzeczowy 1 200 zł);
- 2) wsparcie działalności zespołu Zespół Śpiewu i Tańca *Mazury* Polska YMCA w Wielkiej Brytanii – Londyn Wielka Brytania (dotacja 15 000 zł, wkład osobowy 1 200 zł, wkład rzeczowy 1 200 zł);
- 3) wsparcie funkcjonowania Polskiego Chóru Senza Nome-Coventry Wielka Brytania (dotacja 12 000 zł, wkład osobowy 1 200 zł, wkład rzeczowy 1 200 zł);
- 4) wsparcie funkcjonowania organizacji Polonia Institute – Los Angeles Stany Zjednoczone (dotacja 26 000 zł, wkład osobowy 1 200 zł, wkład rzeczowy 1 200 zł);
- 5) wsparcie funkcjonowania organizacji Związek Polaków w Kalabrii – Kalbria Włochy (dotacja 15 000 zł, wkład osobowy 1 200 zł, wkład rzeczowy 1 200 zł);
- 6) wsparcie funkcjonowania organizacji Apulijskie Stowarzyszenie Polsko-Włoskie – Bari Włochy (dotacja 16 000 zł, wkład osobowy 1 200 zł, wkład rzeczowy 1 200 zł);
- 7) promocja projektu: Fundacja (dotacja 10 800 zł).

Zadanie w części merytorycznej zostało wykonane we współpracy z Partnerami zadania, z którymi Fundacja zawarła umowy¹³ [szerzej: pkt 10].

4. Zleceniobiorca złożył sprawozdanie końcowe z realizacji zadania (dalej: sprawozdanie) do KPRM 30 stycznia 2023 r.¹⁴, tj. w terminie zgodnym z § 10 ust. 3 umowy.

[Termin realizacji zadania]

⁴ <https://wid.org.pl/> (dostęp: 8 sierpnia 2023 r.).

⁵ Dz.U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: ustawa o *finansach publicznych*.

⁶ Wyniki konkursu 2022 r. w obszarze 3. *Rozwijanie struktur organizacji polonijnych na świecie*, poz. 7.

⁷ Polska YMCA (Polish YMCA Section in Great Britain) z siedzibą w Londynie w Wielkiej Brytanii, Polonia Institute - Los Angeles Stany Zjednoczone, Apulijskie Stowarzyszenie Polsko – Włoskie – Bari Włochy, Związek Polaków w Kalabrii – Kalabria Włochy.

⁸ Polski Chór Senza Nome z siedzibą w Coventry w Wielkiej Brytanii <https://senzaname.co.uk/?lang=pl> (dostęp 18 sierpnia 2023 r.).

⁹ § 3 ust. 5 umowy.

¹⁰ § 3 ust. 1 umowy.

¹¹ § 3 ust. 4 pkt 2 umowy.

¹² § 3 ust. 4 pkt 3 umowy.

¹³ Umowa nr 1/856/MS/2022 i umowa nr 2/856/MS/2022 z Polską YMCA w Wielkiej Brytanii – Polish YMCA Section in Great Britain, umowa nr 3/856/MS/2022 z Polskim Chórem Senza Nome w Wielkiej Brytanii, umowa nr 4/856/MS/2022 z Polonią Institute-Los Angeles Stany Zjednoczone, umowa nr 5/856/MS/2022 ze Związkiem Polaków w Kalabrii, umowa nr 6/856/MS/2022 z Apulijskim Stowarzyszeniem Polsko-Włoskim – Bari Włochy.

¹⁴ *Sprawozdanie końcowe z wykonania zadania publicznego z 30 stycznia 2023 r.* złożone w KPRM tego samego dnia.

5. Zadanie zrealizowano i wydatki poniesiono w terminie określonym w § 2 ust. 1 i 2 umowy, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.

[Rezultaty zadania]

6. Rezultaty zadania zostały osiągnięte w pełnym zakresie.
- dofinansowano działalność 5 Partnerów (4 polskich organizacji i chóru) działających za granicą;
  - rozwinęto struktury polskich organizacji, tj.: Polska YMCA w Wielkiej Brytanii – Polish YMCA Section in Great Britain, Polonia Institute-Los Angeles Stany Zjednoczone, Związek Polaków w Kalabrii oraz Apulijskie Stowarzyszenie Polsko-Włoskie-Barii Włochy;
  - utrzymano działalność polskich placówek artystycznych w 2022 r., tj.: Zespołu Śpiewu i Tańca *Mazury* działającego przy Polska YMCA w Wielkiej Brytanii – Polish YMCA Section in Great Britain i zespołu tańca działającego przy Związku Polaków w Kalabrii we Włoszech oraz Polskiego Chóru Senza Nome w Wielkiej Brytanii;
  - zrealizowano działania promocyjne poprzez przygotowanie merytorycznych i graficznych treści na stronie internetowej¹⁵ oraz portalu społecznościowym (Facebook) Fundacji, propagujących polską kulturę i tradycję.

[Rozliczenie kosztów zadania]

7. Kwota realizacji zadania 132 430 zł została rozliczona w sprawozdaniu¹⁶ prawidłowo. Struktura finansowania wynikająca z oferty¹⁷ została zachowana, tj.:

- dotacja budżetowa 118 030 zł stanowiła 89,13% całkowitych kosztów zadania,
- wkład własny 14 400 zł stanowił 10,87% całkowitych kosztów zadania.

Udział wkładu własnego w stosunku do kwoty dotacji utrzymano na poziomie planowanym (12,20%¹⁸).

8. Wydatki z dotacji budżetowej 118 030 zł obejmowały kwalifikowalne koszty zadania, tj.¹⁹:
- sumę kosztów działań merytorycznych 94 000 zł realizowanych przez Partnerów: działania nr 1-6,
  - koszty promocji projektu 10 800 zł: działanie Fundacji nr 7,
  - koszty administracyjne 13 230 zł (realizowane przez Fundację).

9. Umowa nie określała zamkniętego katalogu kosztów administracyjnych. Poniesione wydatki mieściły się w wykazie zamieszczonym w *Regulaminie konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2022*.

[Koszty merytoryczne/Partnerzy]

10. Fundacja zawarła sześć umów z pięcioma Partnerami na realizację działań²⁰. Zgodnie z § 5 ust. 3 pkt 1 umowy w wymaganym terminie, tj. do 12 lipca 2022 r., poinformowano Partnerów o uzyskanej przez nich dotacji. Środki przekazane zostały w terminie określonym w § 5 ust. 3 pkt 2 umowy. Informacje o Partnerach, dotacji i datach uzyskania, przekazania i rozliczenia środków przez Partnerów (zaliczek) zawiera tabela nr 1.

Tabela nr 1. Informacje o kwotach dotacji przekazanych Partnerom.

Numer działania /Partnera	Nazwa działania	Kwota dotacji (zł)	Data przekazania Partnerom informacji o uzyskanych środkach	Data otrzymania zaliczki, forma przekazania	Data rozliczenia zaliczki
1.	Wsparcie funkcjonowania stowarzyszenia – utrzymanie: Polska YMCA w Wielkiej Brytanii – Londyn Wielka Brytania	10 000	8.07.2022 r.	1.08.2022 r. przelew	27.12.2022 r.
2.	Wsparcie działalności Zespołu Śpiewu i Tańca <i>Mazury</i> : Polska YMCA w Wielkiej Brytanii – Londyn Wielka Brytania	15 000	7.07.2022 r.	1.08.2022 przelew	27.12.2022 r.
3.	Wsparcie funkcjonowania: Polskiego Chóru Senza Nome – Coventry Wielka Brytania	12 000	8.07.2022 r.	1.08.2022 r. przelew	27.12.2022 r.
4.	Wsparcie funkcjonowania organizacji: Polonia Institute – Los Angeles Stany Zjednoczone	26 000	8.07.2022 r.	25.08.2022 r. gotówka z kasy	27.12.2022 r.
5.	Wsparcie funkcjonowania organizacji: Związek Polaków w Kalabrii – Kalabria Włochy	15 000	8.07.2022 r.	3.08.2022 r. gotówka z kasy	27.12.2022 r.
6.	Wsparcie funkcjonowania organizacji: Apulijskie Stowarzyszenie Polsko – Włoskie – Barii Włochy	16 000	8.07.2022 r.	30.07.2022 r. przelew	27.12.2022 r.
Razem		94 000			

11. Fundacja przekazała dotację na realizację działań trzech Partnerom w formie przelewu w walucie obcej (funt, euro), a dwóch Partnerom w formie gotówki, tj. Polonii Institute - Los Angeles Stany Zjednoczone (26 000 zł) i Związkowi Polaków w Kalabrii – Kalabria Włochy (15 000 zł). Według wyjaśnienia Fundacji, powodem zastosowania tej formy przekazania środków (zamiast przelewem jak pozostałym Partnerom), było uniknięcie kosztów przewalutowania zaplanowanych wydatków w złotych i kosztów transferu międzybankowego²¹.

¹⁵ <https://wid.org.pl/> (dostęp 31 sierpnia 2023 r.).

¹⁶ Część II pkt 2 sprawozdania.

¹⁷ Pkt V.B Kalkulacja przewidzianych kosztów realizacji zadania publicznego.

¹⁸ § 3 ust. 6 umowy.

¹⁹ Oferta: pkt V. Kalkulacja przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego.

²⁰ Określonych w części III. pkt 4 oferty, nr: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

²¹ Wyjaśnienie Fundacji z 11 września 2023 r. (pkt 5).

12. Fundacja, zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 5 umowy, stosowała faktyczny kurs wymiany waluty banku, w którym prowadzony był rachunek wyodrębniony dla zadania, zastosowany do przeprowadzenia operacji kupna/sprzedaży waluty obcej (funt, euro). Natomiast w przypadku braku możliwości udokumentowania faktycznego kursu wymiany, Fundacja przyjęła średni kurs wymiany NBP z tabeli obowiązującej w dniu poprzedzającym dokonanie operacji. Partnerzy wydając środki w walucie obcej (funt, euro, dolar), przyjęli prawidłowo średni kurs wymiany NBP z dnia poprzedzającego dokonanie operacji (wystawienie dokumentu księgowego).

13. Przedmiot wszystkich umów o dofinansowanie i zakresy działań Partnerów zostały wykonane i przedstawione w raporcie ewaluacyjnym²².

14. Sprawozdanie końcowe Fundacji²³ zostało zaakceptowane przez KPRM 24 marca 2023 r. na kwotę dotacji 118 030 zł, przy całkowitych kosztach zadania 132 430 zł²⁴.

Sprawozdania merytoryczno-finansowe Partnerów stanowiły podstawę sporządzenia przez Fundację sprawozdania końcowego i przedłożenia go KPRM do zatwierdzenia. Każde sprawozdanie Partnera zawierało m.in. wykaz uzyskanych rezultatów, informację o sposobie promowania zadania, a także rozliczenie wydatków, z podziałem na zakres tematyczno-rzeczowy.

15. Partnerzy, zgodnie z § 3 ust. 3.6 umów o dofinansowanie, prawidłowo pokryli z dotacji wyłącznie koszty zaplanowane w budżetach działań, określających rodzaje kosztów oraz ich wysokość. Rozliczenie finansowe pomiędzy Zleceniobiorcą a Partnerami przebiegało dwuetapowo. Obejmowało udzielenie Partnerom zaliczek, a następnie ich rozliczenie w dniu 27 grudnia 2022 r., na podstawie zestawienia wydatków (tj. rozliczenia kosztów/zaliczki) i rachunków wystawionych przez Partnerów.

16. Wydatki merytoryczne dokonane przez Partnerów na realizację 6 działań były kwalifikowalne²⁵, zostały poniesione zgodnie z terminem określonym w umowie²⁶, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. Wydatki były celowe i niezbędne do realizacji zadania.

[Koszty administracyjne]

17. Celowość poniesienia kosztów administracyjnych zadania²⁷ w wysokości 13 230 zł, zgodnie z § 4 ust. 4 umowy była uzasadniona. Koszty były niezbędne do prawidłowej realizacji zadania i osiągnięcia jego rezultatów, obejmowały: koordynację projektu (8 400 zł), obsługę księgową (4 080 zł) oraz koszty bankowe, pocztowe, telefoniczne i usługi prawne (w łącznej kwocie 750 zł). Udział kosztów administracyjnych pokrytych z dotacji nie przekroczył 9,99% całkowitego kosztu zadania i był zgodny z § 4 ust. 3 umowy.

18. Wydatki administracyjne były identyfikowalne i weryfikowalne.

Koordynacja projektu realizowana była przez dwóch koordynatorów na podstawie zawartych umów za wynagrodzeniem po 700 zł miesięcznie. Pierwszy koordynator pracował do 31 maja 2022 r. a drugi od 1 czerwca do 31 grudnia 2022 r.

Obsługa księgową projektu (koszt miesięczny 340 zł) prowadzona była na podstawie umowy zawartej z firmą zewnętrzną.

Pozostałe koszty administracyjne stanowiły: opłaty i prowizje bankowe (101,81 zł), usługi telekomunikacyjne (448,19 zł) oraz usługi prawne (200 zł).

[Wybór wykonawcy umowy na usługi promocyjne]

19. W trakcie wyboru osoby do świadczenia usług promocyjnych²⁸ nie dochowano zasady konkurencyjności, czym naruszono obowiązek efektywnego zarządzania środkami publicznymi wynikający z ustawy o *finansach publicznych*.

Fundacja podała, że nie miała obowiązku stosować zasady konkurencyjności – do czego nie obligowały jej ani przepisy prawa powszechnie obowiązującego, ani przepisy łączącej strony umowy. Według Prezesa obowiązkiem Fundacji było stosowanie się do zasady efektywnego zarządzania finansami – czego jednakże nie należy utożsamiać z koniecznością wysłania zapytań ofertowych do innych potencjalnych wykonawców – bowiem Fundacja może ocenić spełnienie ww. zasady według innych kryteriów²⁹. Argumenty Fundacji, że wybrana osoba już wcześniej świadczyła Fundacji usługi promocji, nie uzasadniają nieprzestrzegania zasady efektywnego gospodarowania środkami dotacyjnymi.

Ogólną zasadą jest, że każdy wydatek publiczny (niezależnie od wartości) powinien być zgodny z zasadami: jawności wydatków, zachowania uczciwej konkurencji, równego traktowania podmiotów mogących wykonać zamówienie oraz

²² Sporządzonym przez koordynatora projektu, wyjaśnienia Fundacji z 11 września 2023 r. (pkt 10).

²³ Zgodnie z art. 152 ust. 2 ustawy o *finansach publicznych*.

²⁴ Akceptacja sprawozdania, pismo znak DWPP.WSKM.6685.128.2023.

²⁵ § 4 ust. 1 umowy.

²⁶ § 2 ust. 2 umowy.

²⁷ § 4 ust. 4 umowy.

²⁸ od 1 kwietnia do 31 grudnia 2022 r. (po zakończeniu współpracy z poprzednią firmą).

²⁹ Wyjaśnienie Fundacji z 11 września 2023 r. (pkt 9).

pisemności³⁰. W celu potwierdzenia, że wydatkowanie środków publicznych spełnia te warunki, należy dołożyć wszelkiej staranności podczas wyboru wykonawcy oraz właściwie udokumentować ten proces.

[Funkcjonowanie wyodrębnionego rachunku bankowego]

20. Do obsługi dotacji Fundacja wyodrębniła rachunek bankowy, którego aktywność datuje się na dzień 5 lipca 2022 r., tj. na dzień przekazania przez KPRM środków dotacji 118 030 zł. Część wydatków powstałych po tej dacie w kwocie 44 892,12 zł³¹, mimo posiadania środków na wyodrębnionym rachunku bankowym, opłacana była ze środków bieżących Fundacji, zgromadzonych na rachunku głównym. Działanie Fundacji stanowi naruszenie postanowień § 2 ust. 3 i 5 umowy w związku z § 3 ust. 1. Z końcem roku poprzez przeksięgowania (refundację), Fundacja doprowadziła do zgodności wysokość obrotów i sald na kontach wyodrębnionego rachunku bankowego i rachunku banku głównego, z obrotami na kontach kosztowych zespołu 5. oraz operacjami wynikającymi z dokumentacji bankowej³².

21. Wyodrębniony rachunek bankowy nie był oprocentowany. Fundacja nie uzyskała przychodów z tytułu odsetek bankowych od środków dotacji przekazanej przez KPRM. Ponadto rachunek bankowy był utrzymywany w trakcie kontroli, co było zgodne z § 3 ust. 3 umowy.

[Dokumentacja finansowo-księgową i ewidencja księgową]

22. Fundacja, zgodnie z § 7 ust. 1 umowy prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową dla zadania, zgodnie z Polityką rachunkowości³³, co umożliwiło identyfikację poszczególnych operacji gospodarczych i ich rejestrowanie.

Fundacja posiadała wyodrębnione konta syntetyczne i analityczne na potrzeby zadania oraz informację dotyczącą techniki dokumentowania zapisów księgowych przy użyciu programu komputerowego³⁴. Ewidencją analityczną objęto poszczególne tytuły wydatków, z uwzględnieniem daty ich dekretowania, numeru i nazwy dowodu księgowego oraz jego powiązania z kontem przeciwstawnym.

Ewidencja kosztów zadania publicznego przebiegała na kontach księgowych z wymaganą szczegółowością: 500-46 KPRM-WPR-1 *Rośniemy w siłę um856/DWPP/2022=118 030*, z wyodrębnieniem numeru działania Partnera (od 1 do 6), kosztów organizacyjnych, programowych, promocji i kosztów administracyjnych, np.:

- 500-46-01-02-01 koszty programowe (zakup/szycie strojów dla zespołu, transport, przewóz strojów - rachunek nr 1 do umowy nr 2/856/MS/2022-PolishYMCA,
- 500-46-01-4-01 koszty organizacyjne - rozliczenie zaliczki (268) rachunek nr 1 do umowy nr 4/856/MS/2022 Polonia Institute-Los Angeles.

Koszty z tytułu promocji projektu zaksięgowano na koncie: 500-46-01-07-01, koszty koordynacji: 500-46-02-01, koszty księgowe: 500-46-02-02. Pozostałe koszty (bankowe, pocztowe, telefoniczne i usługi prawne): 500-46-02-03. Otrzymaną dotację zaewidencjonowano na koncie przychodów: 700-46 KPRM-WPR-1.

23. Fundacja dla operacji gotówkowych w realizowanym zadaniu nie stosowała obowiązujących kont ksiąg pomocniczych zespołu 1. Ewidencję księgową rzeczywistych wpłat gotówki do kasy i wypłat gotówki z kasy, prowadziła bez udziału konta księgowego *Kasa*, czym naruszyła przepisy art. 17 ustawy *o rachunkowości*. Operacje obrotu gotówkowego przeprowadzano z pominięciem konta *Kasa*, pomimo istnienia tego konta w Polityce rachunkowości Fundacji³⁵, planie kont pn. *100 konto kasa (Ewidencja gotówki w kasie)*.

Operacje kasowe odzwierciedlone zostały wyłącznie na kontach rozrachunkowych (Dt 245-10-01³⁶ i 245-10-02³⁷), w korespondencji z kontem Ct 149 *Środki pieniężne w drodze – przeksięgowania, przeniesienia środków*, a następnie Dt 149 Ma 131-18 *Rachunek bankowy wyodrębniony dla zadania*).

24. W Polityce rachunkowości nieprawidłowo określono wartość początkową środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywania odpisów amortyzacyjnych od tych wartości w kwocie (jednostkowej) 3 500 zł³⁸. Zgodnie z art. 16 a, 16 b, 16 d i 16 g ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. *o podatku dochodowym od osób prawnych*³⁹ obowiązująca wartość tych aktywów dla celów amortyzacji, to 10 000 zł. Stanowi to naruszenie przepisu art. 10 ust. 2 ustawy *o rachunkowości*, który nakłada na kierownika jednostki (Zarząd Fundacji) obowiązek aktualizacji dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości.

³⁰ J. Andala-Sępkowska, Komentarz praktyczny ABC nr 12894, LEX.

³¹ Dotyczy to następujących kwot i tytułów:

- 200 zł usługi prawne,
- 1 507 zł opłaty z tyt. podatku od osób fizycznych i ZUS,
- 2 040 zł usługi księgowe,
- 145,12 zł usługi telekomunikacyjne,
- 41 000 zł wypłacone zaliczki gotówkowe.

³² Dokument bankowy: *Historia – WPR 1 struktury*.

³³ Polityka rachunkowości stanowi załącznik do uchwały Fundacji nr 2 z 1 lipca 2013 r. Zarządu Fundacji Wolność i Demokracja.

³⁴ Polityka rachunkowości, *Ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych*, pkt 3. *Technika prowadzenia ksiąg rachunkowych*.

³⁵ Zasady funkcjonowania planu kont.

³⁶ Wypłata gotówki dla Związku Polaków w Kalabrii - 15 000 zł.

³⁷ Wypłata gotówki dla Polonia Institute Los Angeles - 26 000 zł.

³⁸ W Rozdziale IX. Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo księgowych wartości te określone zostały prawidłowo.

³⁹ Dz.U. z 2022 poz. 2587 ze zm.

Polityka rachunkowości nie zawierała obowiązku zamieszczania dat na dokumentach księgowych podczas dokonywania kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej. Tym samym, obowiązek ten nie był wykonywany przez pracowników Fundacji. Niezamieszczanie dat na dowodach księgowych jest naruszeniem zasad kontroli zarządczej, wynikających z art. 68 ustawy o *finansach publicznych*⁴⁰. Nie miało to wpływu na sposób realizacji i rozliczenie zadania.

Prawidłowe udokumentowanie poniesionych kosztów w trakcie realizacji zadania i po jego zakończeniu, dowodzi wywiązania się Zleceniobiorcy z obowiązku wykonania zadania. Dowody księgowe Fundacji dokumentujące poniesienie kosztów w ramach zadania obejmowały:

- a) dowody rozliczeniowe z tytułu zaliczek na realizację zadań pomiędzy Fundacją a pięcioma Partnerami. Takimi dowodami były rachunki wystawione przez Partnerów oraz załączone do nich szczegółowe zestawienia wydatków i dokumenty źródłowe (m.in. faktury, rachunki, umowy cywilno-prawne, polisy ubezpieczeniowe);
- b) dokumentację kosztową promocji projektu;
- c) dowody dotyczące kosztów administracyjnych.

Wszystkie dowody księgowe dotyczące kosztów kwalifikowalnych projektu, tj. zarówno wydatków merytorycznych jak i administracyjnych, spełniały wymogi określone w przepisach art. 21 ustawy o *rachunkowości* oraz postanowień §§ 4 i 7 umowy, a mianowicie:

- a) na fakturach i rachunkach widniały adnotacje o tytule zadania, jego sfinansowaniu ze środków dotacji (KPRM), numerze umowy, nazwie projektu wraz z informacją o konkursie (*Polonia i Polacy za granicą 2022*), przeznaczeniu nabytych towarów i usług;
- b) podlegały weryfikacji pod względem niezbędności do realizacji zadania i osiągnięcia jego rezultatów, wiarygodności, rzetelności i zgodności rachunkowej, w tym zastosowania właściwych przeliczników walutowych. Zostały podpisane przez koordynatora projektu, główną księgową i prezesa Zarządu Fundacji. W przypadkach dokumentów zagranicznych posiadały tłumaczenia na język polski.

Wszystkie poniesione koszty zadania spełniały wymogi efektywnego zarządzania finansami, poza jednostkowym przypadkiem dotyczącym wyboru osoby do świadczenia usług promocyjnych⁴¹, gdyż nie dochowano zasady konkurencyjności [szerzej w pkt 19]. Ponadto wydatki były identyfikowalne i weryfikowalne, zostały zaksięgowane zgodnie z zasadami rachunkowości i Polityką rachunkowości Fundacji.

Fundacja poinformowała, że nie podjęła czynności w celu odzyskania zwrotu podatku VAT⁴².

[Informacja o współfinansowaniu zadania publicznego i wykonaniu obowiązku dostępności]

25. Zleceniobiorca nie w pełni dochował obowiązku informacyjnego określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych⁴³, a w szczególności:

- na stronie internetowej⁴⁴ i w serwisie społecznościowym (Facebook)⁴⁵ Fundacji, informacja o finansowaniu zadania z dotacji KPRM, nie zawiera wymaganego dopisku *Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów*, czym naruszył postanowienie § 8 ust. 7 umowy;
- cyfrowa wersja plakatu informacyjnego na stronach internetowych Fundacji nie była zgodna ze wzorem umieszczonym w załączniku do rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych. Na plakacie informacyjnym zamieszczono, że projekt jest finansowany (...), natomiast powinna być informacja o jego dofinansowaniu. Ponadto plakat nie określał wartości dofinansowania wraz z całkowitą wartością zadania, a także nie zawierał krótkiego opisu zadania. Stanowi to naruszenie § 8 ust. 3 umowy.

⁴⁰ w części dot. dokumentacji finansowej z realizacji zadania publicznego (pkt 5). Przykładowy prawidłowy wzór opisu dokumentu finansowo-księgowego.

⁴¹ od 1 kwietnia do 31 grudnia 2022 r. (po zakończeniu współpracy z poprzednią firmą).

⁴² Oświadczenie Fundacji z 17 sierpnia 2023 r.

⁴³ Dz.U. z 2021 r. poz. 953 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie działań informacyjnych.

⁴⁴ <https://wid.org.pl/co-robimy/wielka-polska-rodzina-rosniemy-w-sile/> (dostęp: 8 sierpnia 2023 r.).

⁴⁵ <https://www.facebook.com/FundacjaWID/> (dostęp: 8 sierpnia 2023 r.).

26. Fundacja na swojej stronie internetowej⁴⁶, zgodnie z § 8 ust. 14 umowy, zadeklarowała warunki służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w związku z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁴⁷.

[Informacje o kontroli]

Czynności kontrolne przeprowadzono od 16 do 31 sierpnia 2023 r. (w trybie określonym w § 9 umowy i w sposób zgodny ze *Standardami kontroli w administracji rządowej* z 31 sierpnia 2017 r.⁴⁸).

Kontrolę przeprowadził zespół w składzie⁴⁹:

- Urszula Biegańska, główny specjalista, kierownik zespołu kontrolującego,
- Maria Nowacka-Dykalska, radca, członek zespołu kontrolującego.

W okresie objętym kontrolą do reprezentowania Fundacji wymagane było łączne działanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Fundacji lub łączne działanie członka Zarządu z pełnomocnikiem ustanowionym uchwałą Rady Fundacji. W skład Zarządu wchodził:

- ██████████ – prezes Zarządu,
- ██████████ – wiceprezes Zarządu.

Maria Nowacka-Dykalska

/dokument podpisany elektronicznie/

---

⁴⁶ <https://wid.org.pl/> (dostęp: 8 sierpnia 2023 r.).

⁴⁷ Dz.U. z 2022 r. poz. 2240.

⁴⁸ Dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/premier/procedura-i-metodyka-kontroli>.

⁴⁹ Na podstawie upoważnień nr 15/2023 i nr 16/2023 z 3 sierpnia 2023 r.

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	644878.4526101.3546679
Nazwa dokumentu	Informacja Wielka Polska Rodzina.pdf
Tytuł dokumentu	Informacja Wielka Polska Rodzina
Sygnatura dokumentu	DNK.WK.1741.8.2023
Data dokumentu	27.10.2023
Skrót dokumentu	D492AFFF4974EFC46CCD4D1CAEA5E514ECCBA768
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	27.10.2023 14:00:13
Podpisane przez	Maria Krystyna Nowacka-Dykalska Radca
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
Data podpisu	27.10.2023 14:02:54
Podpisane przez	Maria Krystyna Nowacka-Dykalska Radca
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.116.50.50.

Data wydruku: 30.10.2023

Autor wydruku: Wrzesińska Marta (Radca)